

Działania rzecznicze

Czasem wystarczy, że dostrzeżemy obszar wymagający zmiany, przekażemy nasze sugestie decydom w formie wniosku czy podczas spotkania i poczekamy na efekt. Nie zawsze jednak jest tak łatwo. Co robić kiedy urzędnicy nie chcą słuchać o naszych pomysłach?

Jeden z bohaterów naszego cyklu, Romek, dostał negatywną odpowiedź na swój wniosek o wprowadzenie potrzebnej zmiany. Romek chciałby coś naprawić w swojej gminie, ma pomysły, zgłasza je do urzędu, ale czuje, że jego głos nie jest słyszany. Jego propozycje są odrzucane.

Plan działań rzeczniczych

Romek postanawia zwiększyć skalę swoich działań. Razem z Jolą, znajomą aktywistką, postanawiają podejść do sprawy metodycznie. Spisują na kartce swoje zasoby: kogo znają, co potrafią, czym dysponują. Określają również cel, dzięki temu unikną bezsensownych ruchów i łatwiej będzie im podejmować kolejne decyzje. Zbierają informacje dotyczące swojego tematu (mogą przy tym skorzystać również z dostępu do informacji publicznej). Rozpisują następnie listę działania skierowane do różnych grup, które mogą mieć wpływ na osiągnięcie celu. Nie są to wyłącznie decydenci, ale również mieszkańcy gminy, dziennikarze, liderzy opinii. Określają

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

kolejność działań, dzielą się odpowiedzialnością. Tak powstaje plan działań rzeczniczych.

Pozyskanie sojuszników

Czas działać! Jola i Romek zaczynają od pozyskania sojuszników. Spotykają się z radnymi, urzędnikami, naukowcami, przedstawicielami organizacji pozarządowych i firm zainteresowanych proponowaną zmianą. Nie jest to prosty proces, może potrwać nawet kilka miesięcy. Włączenie do działań większej liczby osób sprawia, że trudniej jest się komunikować, trzeba też zachować otwartość na ich opinie i potrzeby. Z drugiej strony, nowe osoby wnoszą ze sobą dodatkowe zasoby, również w postaci wiedzy na temat sprawy, którą zajmują się Jola i Romek. Dzięki nim mogą ulepszyć i lepiej uargumentować swoje postulaty.

Spotkania z decydentami

Jola już wcześniej miała do czynienia z radnym ze swojego okręgu, dlatego nie zwleka, umawia się na spotkanie i wyklada swoją sprawę. Razem z Romkiem spotykają się też z urzędniczką z odpowiedniego działu. Dzięki temu dowiadują się jakie są szanse na realizację ich postulatów, jakie ewentualnie przeszkody, również formalne, mogą napotkać. Uzyskują poparcie. Niekiedy takie spotkanie wystarczy, żeby załatwić sprawę, z którą się przychodzi.

Nagłośnienie sprawy w mediach i internecie

Jeśli spotkania indywidualne z władzami nie wystarczą, należy sięgnąć po wsparcie opinii publicznej. Aby dotrzeć ze swoją sprawą do mieszkańców gminy, Jola i Romek kontaktują się z mediami, którym tłumaczą dlaczego to, czego się domagają, jest takie ważne. Nie było to tak trudne, jak się obawiał. Ze strony internetowej redakcji dowiedział się jak może skontaktować się z dziennikarzami, zadzwonił, porozmawiał, przesłał notatkę z najważniejszymi informacjami. Wkrótce w mediach pojawiły się pierwsze wzmianki, a o jego sprawie dowiedzieli się mieszkańcy. Romek skorzystał też z potęgi Internetu: stworzył wydarzenie na Facebooku, na której udostępnił aktualne informacje.

Zgromadzenia publiczne

Jola i Roman postanawiają zaangażować w sprawę mieszkańców. Organizują zgromadzenia publiczne i inne wydarzenia angażujące większe grupy osób. Zamiar organizacji zgromadzenia publicznego zgłaszają do urzędu gminy.

Prawo o zgromadzeniach

Art.3

1. Zgromadzeniem jest zgrupowanie osób na otwartej przestrzeni dostępnej dla nieokreślonych imiennie osób w określonym miejscu w celu odbycia wspólnych obrad lub w celu wspólnego wyrażenia stanowiska w sprawach publicznych.
2. Zgromadzeniem spontanicznym jest zgromadzenie, które odbywa się w związku z zaistniałym nagłym i niemożliwym do wcześniejszego przewidzenia wydarzeniem związanym ze sferą publiczną, którego odbycie w innym terminie byłoby niecelowe lub mało istotne z punktu widzenia debaty publicznej.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Petycje

Podczas tych wydarzeń mogą na przykład zbierać podpisy pod petycją czy listem otwartym do władz, w którym zawrą swoje postulaty. Petycja powinna być rozpatrzona bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia jej złożenia. Regulacje dotyczące petycji Jola i Romek znajdują w ustawie o petycjach.

Ustawa o petycjach

Art.2

1. Petycja może być złożona przez osobę fizyczną, osobę prawną, jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną lub grupę tych podmiotów, zwaną dalej „podmiotem wnoszącym petycję”, do organu władzy publicznej, a także do organizacji lub instytucji społecznej w związku z wykonywanymi przez nią zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej.
2. Petycja może być złożona w interesie:
 - 1) publicznym;
 - 2) podmiotu wnoszącego petycję;
 - 3) podmiotu trzeciego, za jego zgodą.

Inicjatywa uchwałodawcza

Romek i Jola mogą też zaproponować pod obrady rady gminy projekt uchwały. Zgodnie z art. 41a ustawy o samorządzie gminnym Grupa mieszkańców gminy, posiadających czynne prawa wyborcze do organu stanowiącego, może wystąpić z obywatelską inicjatywą uchwałodawczą.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Ustawa o samorządzie gminnym

Art. 41a

Grupa mieszkańców gminy, posiadających czynne prawa wyborcze do organu stanowiącego, może wystąpić z obywatelską inicjatywą uchwałodawczą.

Grupa mieszkańców, o której mowa w ust. 1, musi liczyć:

- 1) w gminie do 5000 mieszkańców – co najmniej 100 osób;
- 2) w gminie do 20 000 mieszkańców – co najmniej 200 osób;
- 3) w gminie powyżej 20 000 mieszkańców – co najmniej 300 osób.

Projekt uchwały zgłoszony w ramach obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej staje się przedmiotem obrad rady gminy na najbliższej sesji po złożeniu projektu, jednak nie później niż po upływie 3 miesięcy od dnia złożenia projektu.

Dzięki zaangażowaniu w swoje działania większej liczby osób Romek i Jola wzmacniają swoją wiedzę o sprawie, gromadzą silniejsze merytoryczne argumenty i zdobywają społeczne poparcie, które ułatwia im zrealizowanie celu. Niekiedy trzeba uzbroić się w cierpliwość: powtarzać działania, docierać do nowych grup i przypominać się starym, szukać lepszych sposobów nawiązywania kontaktu i przekonywania. Na końcu tej czasem długiej i krętej drogi czeka... sukces! Tego przynajmniej Joli i Romkowi życzymy.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Dowiedz się więcej!

- Internetowy System Aktów Prawnych (<http://isap.sejm.gov.pl/>), gdzie znajdziesz m.in. ujednoliconą, aktualną wersję ustawy Prawo o zgromadzeniach, ustawy o petycjach ustawy o samorządzie gminnym;
- Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych (<http://orzeczenia.nsa.gov.pl/>).

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Materiały edukacyjne powstały w ramach projektu pt. *Lex pro bono communi – monitoring prawa regulującego współpracę rządu z organizacjami pozarządowymi na rzecz dobra wspólnego*, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.